

ಕಗ್ಗರಸಧಾರೆ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ನೋಟಗಳು

ಶೈಲಜ ಎ.

ಶಿಕ್ಷಕರು

ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದ ಶಾಲೆ

ಎಳೇಸಂದ್ರ, ಮಾಲೂರು,

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2024/01/shylaja-v/>

ABSTRACT:

ಮಾನವನ ಉನ್ನತಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಬೇಕು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೌಲಿಕವಾದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಸ್ತ್ರೀ ವಾದಿ ಚಿಂತನೆ, ತಾರ್ಕಿಕತೆ, ದಾರ್ಶನಿಕತೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆ, ದೈವಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೀಗೆ ನಾನು ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಭುವಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದವರೆಗೆ, ಅಣುವಿನಿಂದ ಆಗಸದವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧ, ಭಾಷಣ, ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಗ್ಗ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಣ, ಮರು ಮುದ್ರಣ, ಅನುವಾದಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಗಮಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದಂತೆ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಿದೆ. ಕಗ್ಗವನ್ನು 'ಕನ್ನಡದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೂಲ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಗ್ಗದ ಪದ್ಯಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಗಾಢವಾದ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ದಕ್ಕಿರುವ ಸೋಪಜ್ವಲ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನುವ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯು ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ತತ್ವ ವಿಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅಸುರಿನ ಸೊಬಗಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಬೇರು? ಮಣ್ಣು? ಬೆಳಕು? ಯಾವುದು ಕಾರಣ? ಎನ್ನುವ ಡಿಬಿಜಿರ ಮಾತನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಗ್ಗದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣವೆನ್ನುಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮನ, ಮನೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು, ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಣಬಡಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಮನದ ಮಲಿನವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಬದುಕಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

KEY WORDS:

ಹೆಬ್ಬದುಕು, ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ, ಜಗದ್ವಿಶಾಲ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಸುರಾಸುರರು, ಕೈಗನ್ನಡಿ.

“ಹೆಬ್ಬದುಕು (ದೊಡ್ಡ ಬದುಕು)ನ್ನು ಒಂಟಿತನದಲ್ಲೇಕೆ ಬದುಕುವೆಯೋ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳೋ ವಿಶ್ವವನು.” ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ ಈ ಸಾಲು ಕುವೆಂಪುರವರ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. “ಒಬ್ಬನುಣವೂಟದಲಿ ಸವಿಯಿಲ್ಲ ಸೊಗವಿಲ್ಲ ಇಬ್ಬರಾಗುವೆನೆಂದನಂತೆ ಪರಬೊಮ್ಮೆ.” ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ರವರ ಕಗ್ಗದ ಧಾರೆಗಳು ಸಮತೆ, ಜೊತೆಗೂಡುವಿಕೆ, ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಗುಂಡಪ್ಪ ಅವರ ‘ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ’ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪಾಮರರನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆದ ಕೃತಿ.

ಕಗ್ಗದ ಪದ್ಯಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ಯಯನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಗಾಢವಾದ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ದಕ್ಕಿರುವ ಸ್ವೋಪಜ್ಞ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನುವ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯು ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ತತ್ವ ವಿಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ ಕಗ್ಗದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣ. ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಹಸುರಿನ ಸೊಬಗಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಬೇರು? ಮಣ್ಣು? ಬೆಳಕು? ಯಾವುದು ಕಾರಣ ಎನ್ನುವ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ರ ಮಾತನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದಮೈತ್ರಿ, ಸಂವಿಧಾನ, ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಇಂಥವಕ್ಕಾಗಿ ಕಗ್ಗ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ರಚಿತವಾದ ಎಷ್ಟೋ ಕೃತಿಗಳು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಿಂತಿಲ್ಲ. “ಕಗ್ಗ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಕೃತಿಯಲ್ಲ “ಮಸ್ತಕಕ್ಕಿಟ್ಟು ಗಂಭೀರವಾದೆ ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕಕೆ ಕೈಮುಗಿದೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ” ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠವನ್ನು ಕಾಣದ ಕಗ್ಗವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಿಯರ ಸಹೃದಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತಳವೂರಿದೆ. ಕಗ್ಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಹಾರ್ದ ಭಾವದಿಂದ. ಜಾತಿ ಮತಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಜನಗಳ ಆಪ್ತ ಕೃತಿ ಇದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಗಳು ಅವರ ಬಾಳ ಬೆಳಕಾಗಿವೆ. ಇದು ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮನ ಮನೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ, ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಹೆಚ್ಚಲು ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೂ

ಕಾರಣ.

ಚೌಪದಿಯ ಸುಭಗವಾದ ನಡಗೆ ಮತ್ತು ತನಗೆ ತಾನೇ ಯಾರಾದರೂ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಲಯಕ್ಕೆ ಹಳಗನ್ನಡ ನಡುಗನ್ನಡದ ಮಿಶ್ರಣ ಒಗ್ಗುವ ಭಾಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ್ದನ್ನು ಒಂದು ಚೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೈಪುಣ್ಯತೆ; ಕಗ್ಗದ ಒಂದೊಂದು ಮುಕ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಜಗದ್ವಿಶಾಲವಾದ ಭಾವನ ಪ್ರಪಂಚ ಘನೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಸಹೃದಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ತಮಾನದ ಅರಿವಾಗಿಯೂ ಈ ಕೃತಿ ಬಹು ಮೌಲಿಕವಾದದ್ದು. ವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆ, ವೈಚಾರಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆ, ದೈವಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇರುವೆಯಿಂದ ಆನೆಯವರೆಗು, ಭುವಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದವರೆಗು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಗ್ಗವನ್ನು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಸರತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ.

ಜೀವಿ ಜೀವನವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಸುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಗ್ಗವು ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಗ್ಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ,

ದೇವಾಂತ ಪಶ್ಚಂತಗಳ ಗಂಟು ಮಾನುಷತೆ
ಧೀವಿಮರ್ಶೆಯನೊಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬಲಿಸಿ॥
ಭಾವಪರಿಶೋಧನೆಯನೊಂದ ದಂಡಿಪುದೆ
ಜೀವ ಪ್ರಕರ್ಷಗತಿ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ॥

ಮನುಷ್ಯತ್ವವೆನ್ನುವುದು ದೈವೀ ಮತ್ತು ಅಸುರೀ ಗುಣಗಳ ಬೆರಕೆ. ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಯವರು ತಮ್ಮ 'ಜೀವನಧರ್ಮ ಯೋಗ'ದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ "ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ, ದೈವೀಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಂತರ ಅ ಸುರೀ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ". ಆದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ: ಮನುಷ್ಯನು ದೈವೀ ಮತ್ತು ಅಸುರೀಗುಣಗಳ ಮಿಶ್ರಣ. ಅವನು ತನ್ನ ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ದೈವಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅವುಗಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಅಸುರಿಗುಣಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಬೇಕು. ಇದೇ ಜೀವಿಯು

ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗ.

ಬೆದಕಾಟ ಬದುಕೆಲ್ಲ; ಚಣಚಣವು ಹೊಸ ಹಸಿವು|
ಅದಕಾಗಿ ಇದಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದಕಾಗಿ||
ಅಧಿಕಾರ ಸಿರಿ ಸೊಗಸು ಕೀರ್ತಿಗಳ ನೆನದು ಮನ|
ಕುದಿಯುತಿಹುದಾವಗಂ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ನಮ್ಮ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲವೂ, ಅವು ಇವುಗಳ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೇಕುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅದು, ಇದು, ಮತ್ತೊಂದು ಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಕಾತ ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಪತ್ತು, ಸೊಗಸು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಕುದಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಾಚೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು?

“ಬಡತನಕೆ ಉಂಬುವ ಚಿಂತೆ, ಉಣ್ಣಲಾದರೆ ಉಡುವ ಚಿಂತೆ, ಉಡ ಲಾದರೆ ಇಡುವ ಚಿಂತೆ” ಎಂಬ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನ ವಚನದ ಸಾಲು ಮನದ ಅಮಿತ ಬಯಕೆಗಳಿಂದ ಬೆಂದು ಜೀವನವನ್ನು ಬೆಂಗಾಡಿನಂಥೆ ವಿನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

ತಂಗಳಣಿಸಾದೊಡಂ ಸಾಕೆನುವನುಪವಾಸಿ|
ಸಿಂಗಾರ ಸಂಗಾತಿ ಬೇಕುಂಡವನಿಗೆ||
ಬಂಗಾರ ಪದವಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬೇಕಾ ಬಳಿಕ|
ಹಿಂಗದಾಯೆದೆಚಿಲುಮೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಉಪಪಾಸದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಹಳಸಿದ ಊಟವನ್ನಿಟ್ಟರೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿರುವವನಿಗೆ ಅದು ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸೊಗಸಾದ ಸಿಂಗಾರ, ವಸ್ತ್ರ, ಒಡವೆ, ನಂತರ ಚಿಲುವೆಯಾದ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾದ ಭೋಜನ ವಸ್ತ್ರ ಒಡವೆ ಸಂಗಾತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೊರಕಿದ ನಂತರ ಅವನು ಬಯಸುವುದು ಬಂಗಾರ, ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲೊಂದು ಸ್ಥಾನ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವನ ಎದೆಯ ಚಿಲುಮೆ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಬೆಳದಂತೆಲ್ಲ ಅವನ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲು ವಿಧ ವಿಧವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ತಂತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಏಳಿಗೆಗೆ ಕೊನೆಯೆಲ್ಲಿ! ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸು.

ಬೇಕು ಬೇಕದು ಬೇಕು ಬೇಕಿದನಗಿನ್ನೊಂದು
 ಬೇಕೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿಡುತಲಿಹ ಘಟವನಿದನು||
 ಏಕೆಂದು ರಚಿಸಿದನು ಬೊಮ್ಮನೀ ಬೇಕು ಜಪಾ
 ಸಾಕಿನಿಪುದೆಂದಿಗೇಲೊ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. “ಇಷ್ಟು ದೊರಕಿದರೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬೇಕೆಂಬಾಸೆ. ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೊರಕಿದರೆ ಮತ್ತೂ ಇಷ್ಟರಾಸೆ” ಪುರಂದರದಾಸರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇಕು ಬೇಕೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಜಪವನ್ನು, ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ರಚಿಸಿದನೋ? ಯಾವಾಗ ಸಾಕೆನ್ನಿಸುವುದೋ, ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಯೋಗವೆಂದರೆ ಶೂನ್ಯತೆ, ಸೀಮೆ ಇಲ್ಲದ ಬಯಲು, ಎಲ್ಲೆಮೀರಿದ ವಿಶಾಲತೆಯನ್ನು ಕಗ್ಗವು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಸಮದಲ್ಲಿ ಸಮತೆಯನ್ನು ವಿಷಮದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಯನು|
 ಅಸಮಂಜಸದಿ ಸಮನ್ವಯ ಸೂತ್ರ ನಯವ||
 ವೆಸನಮಯ ಸಂಸಾರದಲಿ ವಿನೋದವ ಕಾಣ್ವ
 ರಸಿಕತೆಯೆ ಯೋಗವೆಲೊ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಸಾಮಾನವಾಗಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಗುಣ, ಅಸಮತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುವುದು. ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಸೀಮೆಸುಣ್ಣದಿಂದ ಬರೆಯುವುದು. ಇದು ವಿಷಮದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿ. ಅಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿನೋದವನ್ನು ಕಾಣುವುದು. ಬಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಭಕ್ತಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಕೊರುಗುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಅವರ ಪುಟ್ಟ ಮಗು ನೀವು ಹೆದರಬೇಡಿ, ನಾನು ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳುವಾಗ, ಆ ದುಃಖ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ರಸಿಕತೆಯೇ ಒಂದು ಯೋಗ. ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊ. ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಬದುಕಿನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಡವೇನು? ಜೀವವೇನು? ಚೈತನ್ಯ ನಿಧಿಸಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ
 ಜಡ ಲೋಕ ಕಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿ ಕಸ||

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಜಡ ಮತ್ತು ಜೀವ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚೈತನ್ಯ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಧಿಸಿದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲ ಜಡ ಕಲ್ಲು, ಕಡ್ಡಿ, ಕಸ ಹೀಗೆ ಅಡಗಿರುವ

ಅಥವಾ ಸುಪ್ತವಾಗಿರುವ ಚೈತನ್ಯ ಎಚ್ಚರವಾದರೆ ಆ ವಸ್ತು ಜೀವಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹಾಡು. ನಾವೆಲ್ಲ ರಾಗ ಕಲಿತು ಹಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಬದುಕು ಹಸನಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕು. ಮನಮನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿ ಸುಧೆಯ ಚಿಲುಮೆ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ಜೀವಪರ ಕಗ್ಗವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ

ಕೊಲೆಗಡುಕನೆನಿಪ ಹುಲಿ ಸಲಹದೇಂ ಮರಿಗಳನು? |
ಒಲುಮೆಕರುಳಡಗಿಹುದು ಪಗೆತನದ ಪೊಡೆಯೋಳ್ ||
ನಲುಮೆಯನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವುದು ನರನುನ್ನತಿಕೆ |
ಒಲವಾತ್ಮ ವಿಸ್ತರಣ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ||

ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲೆಗಡುಕನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಹುಲಿ ಇರಲೇ ಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ಕೊಲೆಗಡುಕ ಹುಲಿ, ತನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಗತನವು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಪ್ರೀತಿ ಅದರ ಕರುಳಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವುದೇ ಮನುಷ್ಯನ ದೊಡ್ಡತನ. ಪ್ರೀತಿಯು ಆತ್ಮವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಪ್ಪಾಲೆ ತಿಪ್ಪಾಲೆ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದವನೊಬ್ಬ |
ಸ್ವಪ್ನ ಲೋಕದಿ ತಿರಿಯ ಮರೆತಾತನೊಬ್ಬ ||
ತಪ್ಪು ಸರಿಗಳ ತೂಕವೆಳೆಯೆ ಕುಳಿತವನೊಬ್ಬ |
ಬೆಪ್ಪನಾರ್ ಮೂವರಲಿ? ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ||

ಅಪ್ಪಾಲೆ ತಿಪ್ಪಾಲೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಮಕ್ಕಳ ಆಟ “ಅಪ್ಪಾಲೆ ತಿಪ್ಪಾಲೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ದೇಹವನ್ನು ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬುಗುರಿಯಂತೆ ಗಿರಗಿರನೆ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಭ್ರಮಣೆ ಬಂದು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸುಖದಾಯಕ ಬೆಪ್ಪತನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕವಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಅಪ್ಪಾಲೆ ತಿಪ್ಪಾಲೆ ತಿರುಗಿ ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬಿದ್ದವನು ಒಬ್ಬ ಯಾವುದೋ ಭ್ರಮೆಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಮರೆತವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ. ಸರಿ ಮತ್ತು ತಪ್ಪುಗಳು, ಯಾವುದೆಂದಳೆಯಲು ಹೊರಟವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅತೀ ಬೆಪ್ಪರು? ಎಲ್ಲರೂ ಹೌದು.

ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತತ್ವದರ್ಶನವೂ ಇದೆ ಬಾಹ್ಯಾಂತರಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸತ್ಯವೆಂಬುದದಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನಂತರಂಗದೊಳೊ
 ಸುತ್ತ ನೀನನುಭವಿಪ ಬಾಹ್ಯ ಚಿತ್ರದೊಳೊ||
 ಯುಕ್ತಿಯಿಂದೊಂದನೊಂದಕೆ ತೊಡಿಸಿ
 ಸರಿನೋಡೆ ತತ್ವದರ್ಶನವಹುದು ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ನಿಜವೆನ್ನುವುದು ನಿನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿದೆಯೋ? ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೀನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿದೆಯೋ? ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ನೀನು ನಿನ್ನಂತರಂಗದ ಸತ್ಯವನ್ನು, ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ತತ್ವದ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾದರೂ ಈಜಬಹುದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಈಜಿ ದಡ ಸೇರುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಜನರೂಢಿ ಮಾತನ್ನು ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪೋಸರದಿ ಕಾಂತಿ ಸೌರಭ ಮೊದಲನೆಯ ತಾಸು|
 ವಾಸನೆಯ ಹಳಸು ಕೊಳಕೊಳಚಿಯಾ ಬಳಿಕ||
 ಮಾಸಿ ನಲುನಲುಗಿ ಮುಳ್ಳಹುದು ಮೂರನೆ ತಾಸು|
 ಸಂಸಾರ ಕಥೆಯದುವೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಸಂಸಾರ ಆರಂಭವಾಗುವಾಗ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯಿಂದ (ಪೋಸರದಿ) ಸೂಸುವ ಘಮಘಮ ಸುವಾಸನೆ ಮತ್ತು ಹೊಳಪುಗಳ ಅನುಭವ ಆಹ್ಲಾದಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ನಂತರ ಆ ಸುವಾಸನೆಯು ಹಳಸಿ, ಕೊಳಚಿಯ ವಾಸನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಆ ಹೂವು ನಲುಗಿ ಮುಳ್ಳಾಗಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಎಲ್ಲರ ಸಂಸಾರದ ಕಥೆ.

“ಸಂಬಂಜ ಅನ್ನೋದು ದೊಡ್ಡದು ಕಣಾ” ಎಂಬ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವರ ‘ಕುಸುಮಬಾಲೆ’ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಾಲು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಕೊಂಡಿಗೆ ಕೀಲಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇದೇ ನಿಲುವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವ ಮುಕ್ತಕವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ;

ಕಾರಿರುಳೊಳಾಗಸದಿ ತಾರೆ ನೂರಿದ್ದೇನು?|
 ದಾರಿಗನ ಕಣ್ಗೆ ಬೇಕೊಂದು ಮನೆ ಬೆಳಕು||
 ದೂರದಾ ದೈವವಂತಿರಲಿ, ಮಾನುಷಸಖನಿ|
 ಕೋರುವುದು ಬಡಜೀವ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಕಪ್ಪಾದ ರಾತ್ರಿ ಆಕಾಶದಲಿ ನೂರಾರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿದ್ದರೇನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ

ಹೋಗುವವನಿಗೆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರದ ಬೆಳಕು ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕು ಒಂದು ಮನೆಯ ಬೆಳಕು ದೂರದಲ್ಲಿ ದೇವರಿದ್ದರೇನು? ಮನುಷ್ಯನ ಬಡಜೀವ ಒಬ್ಬ ಸಖನನ್ನು ಕೋರುತ್ತದೆ.

ಭೇದವಿಲ್ಲದ ಬಾಳು ಬಂಗಾರದಂಥೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು, ಬೇಡಿಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಕುಗ್ಗದೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗೌರವಿಸು ಜೀವನವ, ಗೌರವಿಸು ಚೇತನವ
ಆರದೋ ಜಗವೆಂದು ಭೇದವೇನಿಸದಿರು||
ಹೊರುವುದೆ ಜೀವನಸಮೃದ್ಧಿ ಗೋಸುಗ ನಿನಗೆ|
ದಾರಿಯಾತ್ಮೋನ್ನತಿಗೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವನು ಇನ್ಯಾರೋ, ಅದಕ್ಕೂ ನಿನಗೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನೀನೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಜೀವನದ ಒಂದು ಭಾಗ ಆಗಿರುವಾಗ ಆ ಜೀವನವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿ. ಜೀವನ ತುಚ್ಛ ಮತ್ತು ಹೇಯವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಸಕಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಈ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ದುಡಿಯುವುದೇ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮದ ಉನ್ನತಿಗೆ ದಾರಿ.

ಮರೆತರೆ ಜೀವನ ಪಾಠ ಚಾಟಿ ಏಟು ತಿನ್ನಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಅರಿತು ಬೆರೆತು ನಡೆದಾಗ ನಾನು, ನಾವು, ನಾಡೆಲ್ಲ ನಗೆಗಡಲು ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಚೆಂದದ ರೂಪಕದಿಂದ ಅಂದವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ..ರವರು

ಕಟ್ಟಡದ ಪರಿಯನಿಟ್ಟಿಗೆಯಂತು ಕಂಡೀತು|
ಗಟ್ಟಿ ನಿಲದದು ಬೀಳೆ ಗೋಡೆ ಬಿರಿಯುವುದು||
ಸೃಷ್ಟಿ ಕೋಟಿಯಲಿ ನೀನೊಂದಿಟ್ಟಿಕೆ; ಸೊಟ್ಟಾಗೆ|
ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನುವೆ ಜೋಕೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಕಟ್ಟಡವು ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುವುದೆಂದು ಇಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ? ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಕುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತು ಎನ್ನುವ ಈ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ, ನೀನು ಒಂದು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಇಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಗೋಡೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ, ಅದನ್ನು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಲು, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹುಷಾರಾಗಿದ್ದು, ಗೋಡೆ ಸೊಟ್ಟಾಗಾದಿರುವಂತೆ ನೀನು ನಿಲ್ಲು.

ಅನ್ವಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಗ್ಗವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. “ಬುದ್ಧಿಭಾವಗಳ ವಿದ್ಯುದಾಲಿಂಗನ” ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತ

ಕುವೆಂಪುರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ; ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸು, ಆಲೋಚನೆ ಇವುಗಳು ಏಕಮುಖವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಸಾಗಿದಾಗ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಜೀವನದ ಸಮತೋಲನ ಕಾಯಬಹುದು.

ಅನುಭವದ ಪಾಲೊಳು ವಿಚಾರ ಮಂಥನವಾಗೆ
ಜನಿಯಿಕುಂ ಜ್ಞಾನ ನವನೀತವದೆ ಸುಖದಂ||
ಗಿಣಿಯೋದು ಪುಸ್ತಕಜ್ಞಾನ; ನಿನ್ನನುಭವವೆ
ನಿನಗೆ ಧರ್ಮದ ದೀಪ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ಅನುಭವವೆಂಬ ಹಾಲನ್ನು ವಿಚಾರವೆಂಬ ಮಂತ್ರಿನಿಂದ ಕಡೆ (ಮಂಥನ) ದಾಗ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬೆಣ್ಣೆ (ನವನೀತ) ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದು ಸುಖವನ್ನು ಕೂಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ದೊರೆತ ಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಗಿಳಿಪಾಠ. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮನುಭವಕ್ಕೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ನಮ್ಮದಾಗುತ್ತದೆ. ಆವಾಗ ಅದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ದೀವಿಗೆಯಾಗಬಲ್ಲದು.

ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಗಾಧ ಅದಮ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಚಿಲುಮೆ. ಇದನ್ನು ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಎಳೆಯನ್ನು ಎಣೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈಕಯಿಯವೊಲು ಮಾತೆ, ಸತ್ಯಭಾಮೆವೊಲು ಸತಿ
ಸಾಕಿ ಸಂತಸವೆರೆಯೆ ಸಂಸಾರ ಲೀಲೆ||
ಬೇಕು ಮತ್ತರ ಮಮತೆ ಮೋಹಂಗಳಾವೇಶ
ಲೋಕನಾಟಕಕಾಗ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಕೈಕೇಯಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೇ ರಾಜ್ಯ ಬೇಕು ಎನ್ನುವವಳು. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸುವವಳು. ಸತಿ ಎಂದರೆ ಸತ್ಯ ಭಾಮೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಒಲವು ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವಳು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಕಿ, ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಸುರಿದರೆ ಸಂಸಾರದ ಆಟ ಸುಖಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕರೆಗಳಾವೇಶ, ಈ ಲೋಕ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಕೆಸರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಾವರೆ ಕೆಸರಿಗಂಟದಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಜಂಗಮನಾಗುವ, ಲೋಕಾಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಯೋಗಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯ ಮಠವೆಂದು ತಿಳಿ, ಬಂಧು ಬಳಗವೆ ಗುರುವು|
 ಅನವರತಪರಿಚಯವರೊರೆವ ಪಾಠ||
 ನಿನಗುಳಿದ ಜಖವ ಮುಟ್ಟಿಪ ಸೇತು ಸಂಸಾರ|
 ಮನಕೆ ಪುಟಸಂಸ್ಕಾರ ಮಂಕುತಿಮು||

ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಠಗಳೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನೀನಿರುವ ಮನೆಯನ್ನೇ ಮಠದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸು. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳು ನಿನ್ನ ಬಂಧು ಮತ್ತು ಬಳಗದವರು. ಸದಾಕಾಲ (ಅನವರತ) ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ, ಅವರು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಪಾಠ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೇರಿಸುವ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸೇತುವೆ ಅವರು. ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾದು, ಕಲ್ಮಷವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ವಚನಕಾರರು ಕಿಡಿಯಿಟ್ಟ ಕಾಯಕ ತತ್ವ ಬಹು ಪ್ರಕರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ಕಗ್ಗವು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಅಡಿಕೆ ಗಾತ್ರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆನೆ ಗಾತ್ರದಷ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲದ ತತ್ವ ಹಾಗೂ ಕಾಯಕ ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ದೈವಿಕ ಭಾವವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಮತಿರ್ಥವಾದೋಡೇಂ? ಸೃತಿಯೊಳದು ನೆಲಸಿರಲಿ|
 ಸತತ ಸಂಧಾನದಲಿ ಪರಮಾರ್ಥವಿರಲಿ||
 ಶತಲಕ್ಷ ಧನದ ಲೆಕ್ಕವ ಬಾಯಿ ನುಡಿದೋಡೇಂ?|
 ಭೃತಿಯೆಷ್ಟು ವಚ್ಚಕ್ಕೆ? ಮಂಕುತಿಮು||

ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾದರೂ, ಸದಾ ಕಾಲವೂ ಅದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವಿರುವುದನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಅವಿರತವಾಗಿ ಕಾಯಕವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಸರಾಫನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಸಹ, ಅವನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸಂಬಳ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಯೋಚಿಸು.

ಅಕ್ಕರೆ, ಪ್ರೀತಿ, ಮೋಹ, ವ್ಯಾಮೋಹ, ಅನುಕಂಪ ಎಲ್ಲವೂ ಮತೀಯ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಗತವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವು ಸಹಜತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಮತೋಲನದ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುದಿಕುರುಡಿ ಹೊಂಗೆಯನು “ಬಾದಾಮಿ, ಕೋ” ಯೆನುತ|
 ಪದುಳದಿಂ ಮೊಮ್ಮಂಗೆ ಕೊಡಲು ಸಿಹಿಯಹುದೆ?||
 ಹೃದಯವೊಳಿತಾದೋಡೇಂ? ತಿಳಿವಿಹುದೆ? ಜಾಣಿಹುದೆ?|

ಸುಧೆ ಬಂತೆ ಸುಲಭದಲಿ?||

ಕುರುಡಿಯಾಗಿರುವ ಮುದುಕಿ, ಬಾದಾಮಿಗೂ, ಹೊಂಗೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಹೊಂಗೆ ಕಾಯಿಯನ್ನೇ ಬಾದಾಮಿಯೆಂದು ನೆಮ್ಮದಿ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ (ಪದುಳದಿಂದ) ಮೊಮ್ಮಗುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆ ಮಗು ಅದನ್ನು ತಿಂದಾಗ, ಅದು ಹೊಂಗೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಕಹಿಯಾಗಿರದೆ, ಬಾದಾಮಿಯಂತೆ ರುಚಿಯಾಗಿರುವುದೇನು? ಹೃದಯ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೂ, ಕೇವಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೃದಯದಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸುರಾಸುರರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಡೆದಾಗ ತಾನೆ ಸುಧೆ (ಅಮೃತ) ದೊರಕಿದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾವೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಸುಖ ಲಭ್ಯ.

“ನಾನು ಹೋದರೆ ಹೋಗಬಹುದು” ಎಂಬ ಕನಕದಾಸರ ಮಾತು ನಾನು, ನಾನೇ, ನನ್ನಿಂದ, ನನ್ನದೇ ಎಂಬ ಅಹಮಿಕೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿಟ್ಟು ಈ ಅಹಂ ಸೊರಗಿದಾಗ ಸಗ್ಗದ ಸುಖ ಇರುವಲ್ಲೇ ಕಾಣಬಹುದು ಇದೇ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ.

ನಾನು ನಾನೇ ನಾನೆನುತೆ ಕಿರಿಕೊಡದ ನೀರ್|
ಗಾನಗೆಯ್ದುದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂ ಕಡಲ ಮರೆತು||
ನೂನದಿಂದೆಲ್ಲ ವನುವಬ್ಬಿ ಯೊಳಗದನಿರಿಸಿ|
ಮೌನವದು ಪುಣ್ಯಗಿ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

ನಾನೇ ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೊಡ ಗರ್ವದಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಗುಣಗಾನವನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಕೊಡವನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದಾಗ, ಅದು ತನ್ನತನವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ತತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರ ಅಹಮಿಕೆ ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಮತಿಯಂತೆ ಮತ ಹಿತಾಹಿತ, ಯೋಗಾಯೋಗ, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಸಮ್ಮಿಳನವೇ ಈ ಬದುಕು ಸೂಕ್ತಾಸೂಕ್ತವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿವೇಕ ನಮಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನೂರಾರು ಮತವಿಹುದು ಲೋಕದುಗ್ರಾಣದಲಿ|
ಆರಿಸಿಕೊ ನಿನ್ನ ರುಚಿಗೊಪ್ಪುವುದನದರೊಳ್||
ಸಾರದಡುಗೆಯನೊಳವಾಚಾರದೊಲಿಯಲಿ ಮಾಡು|
ಬೇರೆ ಮತಿ ಬೇರೆ ಮತ||

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸಾವಿರಾರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಒಪ್ಪುವುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಸಾರವನ್ನು ವಿಚಾರವೆಂಬ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗೊಳಿಸು. ಒಂದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಕೇವಲ ಮುದ್ರಣ, ಮರು ಮುದ್ರಣ, ಅನುವಾದಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ವೇದೋಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆಗಳಂತೆ ಕಂಡು ಅನೇಕರು ಕಗ್ಗಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ಗಮಕ, ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದಂಥ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಅನೇಕ ಸಾಲುಗಳು ಪದೇಪದೇ ಉದ್ಧೃತವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯವೂ ವೇದದ ಒಂದೊಂದು ಋಕ್ ಇದ್ದಂತೆ ಎನ್ನುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಬಂಧ ಭಾಷಣ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಗ್ಗ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ಗಡಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ದೀವಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಕವಿ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಕೊಂಡಿ ಬೆಸೆದವರು. “ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರದು ಸತ್ಯ ಶಿವ ಸೌಂದರ್ಯಗಳು ಸಮಹಿತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಎಂದ ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕರ ಮಾತು ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಗವದ್ಗೀತೆಗು ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಗ್ಗವೂ ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು. ಅಂತರ್ ಮತ್ತು ಆಂತರ್ಯದ ಜಗ್ಗುಟಗಳನ್ನು ಜಡಿದು ಜಡತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆದು ನವ ಮೆರಗು ನೀಡುವ ಕಸರತ್ತಾಗಿದೆ. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣ ಹುಡುಕಿದರೆ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕಗ್ಗವು ಆಧುನಿಕ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಾಗಲು ಇದೇ ಮೇರು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಷ್ಟೇ ಕಂಡು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಹೊರಟಾಗ ನೀತಿ ಬೋಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಗ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ವಯಗೊಂಡು ಮನದ ಮಲಿನವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಬದುಕಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಲಟ್ಟ ಈ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲಿರುವ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಈ ಕಗ್ಗದ ಮುಕ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕ, ಲೌಕಿಕ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ

ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಪದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ತಾವೂ ಧನ್ಯರಾಗಿ ನಮಗೂ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ, ಹಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರ್ಗವಾದರೆ ಅದೇ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಸಾರ್ಥಕತೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಎಚ್. ವಿ. (1999). ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಪ್ರಕಾಶನ. ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ರವಿ ತಿರುಮಲೈ. (2013). ಕಗ್ಗರಸಧಾರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಸಂಪುಟ-1. ವಿಜಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ರವಿ ತಿರುಮಲೈ. (2014). ಕಗ್ಗರಸಧಾರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಸಂಪುಟ-2. ವಿಜಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ರವಿ ತಿರುಮಲೈ. (2015). ಕಗ್ಗರಸಧಾರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಸಂಪುಟ-3. ವಿಜಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಬೆಂಗಳೂರು.